

دو نظر درباره

نحوه انتصاب رییس کل بانک مرکزی

دکتر محمد خوش چهره در گفت و گو با خبرنگار اقتصادی باشگاه خبری فارس "توانا"، در خصوص مصوبه مجلس مبنی بر انتخاب رییس بانک مرکزی با رأی مجلس شورای اسلامی، اظهار داشت: معمولاً دو مدل مدیریتی برای بانک مرکزی در دنیا وجود دارد: یک وجه غالب و مورد استفاده که در کشورهای پیشرفته و توسعه یافته استفاده می شود، تعیین مدیر توسط پارلمان یا مجلس است، این مدل، مدیریت بانک مرکزی و نوعی از کارکردهایش را از قوه مجریه جدا می سازد. وی با بیان اینکه وجه دیگری از مدیریت بانک مرکزی که در کشورهای محدودتر استفاده می شود، تعیین رییس بانک مرکزی توسط دولت است. وی ادامه داد: این دو مدل قبل از قضاوت، به درجه توسعه یافتگی، سطح درآمدها، تعاملات حاکم بر یک کشور، ساختار سیاسی و وزنی که احزاب دارند، بستگی دارد و کارایی این مدل ها در کشورهای مختلف، متفاوت است.

نفع مردم و کشور و به ضرر بانک است، بحث معوقات بانکی را ایجاد کرد و بعداً معلوم شد که زیانده بوده است. بنابراین، اگر مقولات و برداشت های ارزی که دولت های مختلف بعد از جنگ داشته اند، معیار قرار گیرد، هر قدر که بانک مرکزی انضباطش بالاتر برود و به عنوان صندوق راحت در اختیار دولت نباشد، بهتر است.

خوش چهره در پایان با اشاره به اینکه تجربه دنیا نشان داده است که استقلال بانک مرکزی در حالت مجلس بیشتر بوده و به نفع منابع ملی کار کرده است، تصریح کرد: این نسخه ممکن است در جایی جواب عکس دهد. بنابراین، باید این مدل با توجه به شرایط سیاسی و داخلی هر کشور در نظر گرفته شود. به عنوان مثال، اگر فضای دوستانه بین مجلس و دولت وجود نداشته باشد و مجلس قبل از اینکه منافع ملی در مد نظرش باشد، تسویه حساب سیاسی با دولت را در مد نظر داشته باشد، انتصاب و نظارت رییس کل بانک مرکزی توسط مجلس، به جای اینکه به نفع مسایل ملی باشد، بازدارنده و زیانده می شود.

اما دکتر حسن سبحانی، نماینده ادوار پنجم و ششم و هفتم مجلس شورای اسلامی، انتخاب رییس بانک مرکزی با رأی نمایندگان مجلس را نه تنها موجب تقویت استقلال این بانک و سیاست های پولی نمی داند، بلکه تنها خاصیت این مصوبه را افزایش اعتبار سیاسی رییس بانک مرکزی عنوان می کند.

حسن سبحانی در گفت و گو با همان خبرگزاری ضمن تشریح دیدگاه خود در مورد مصوبه مجلس مبنی بر تعیین رییس کل بانک مرکزی با پیشنهاد رییس جمهور و تأیید

این نماینده مجلس هفتم سپس با اشاره به غالب بودن وجه پارلمانی، تصریح کرد: مجلسی ها معتقدند که باید بانک مرکزی را که یک نوع منابع ملی است، فراتر از نگاه های دولت و احزاب که بعضاً با تفکر جذب رأی مردم فعالیت می کنند، از برخورد های کوتاه مدت، مقطعی و محدودنگر به صرف قوه مجریه ایمن ساخت. این کارشناس اقتصادی در ادامه بیان داشت: مجلس با انتصاب مسؤول بانک مرکزی، قدرت مانور و اصطلاحاً "نه گفتن" رییس بانک در مقابل تقاضاهایی که در کوتاه مدت به نفع دولت و کشور بوده، ولی در بلندمدت به ضرر کشور است، ایجاد می کند.

عضو کمیسیون اقتصادی مجلس هفتم سپس با اشاره به لزوم هماهنگی هر یک از مدل ها با مقتضات سیاسی و اجرایی کشور، خاطر نشان کرد: تجربه بعد از جنگ نشان داده است که دولت ها معمولاً به صندوق ذخیره ملی و ذخایر و حساب های ملی یک نگاه ویژه دارند و با اعتقاد به اینکه با پول بیشتر، می توانند کار بیشتری بکنند، کارشان را توجیه می کنند. خوش چهره تصریح کرد: از طریق مقولاتی که در ادبیات مالی شکل گرفت، دستوراتی به بانک مرکزی می دادند که تحت عنوان تسهیلات تکلیفی مشخص می کرد که منابع بانک ها در چه پروژه هایی صرف شوند، در حالی که منابع بانک ها مال مردم است. البته ورود بانک ها در پروژه های ملی که به

دکتر خوش چهره: با
انتصاب رییس کل
بانک مرکزی توسط
مجلس، اقتدار رییس
کل افزایش می یابد.

مالی کشور، بودجه دولت را منضبط و قانونمند نمایند. این کارشناس اقتصادی تأکید کرد: در این صورت، استقلال بانک مرکزی به خودی خود حاصل خواهد شد، چرا که این مورد از جمله مسائلی است که نباید به صورت مستقیم به سراغش رفت، بلکه باید مجاری ای را دنبال کرد که به خاطر حرکت در آن مجاری استقلال بانک مرکزی تأمین شود.

دکتر سبحانی:
مصوبه مجلس،
تأثیری در استقلال
سیاست های پولی
ندارد.

این نماینده ادوار پنجم، ششم و هفتم مجلس شورای اسلامی، در ادامه در مورد مدت تصدی گری رییس کل بانک مرکزی و اینکه در سال های اوایل انقلاب رؤسای این بانک برای مدت مشخصی در این سمت به فعالیت می پرداختند، بیان کرد: بنده تصور می کنم در سال های مذکور عرفی بوده که رؤسای بانک مرکزی سال هایی در این سمت فعالیت کنند، ولی باید دید که در قانون پولی و بانکی کشور برای این امر زمانی تعیین شده یا خیر؟

وی گفت: داشتن یک دوره معین با ثبات، برای تصمیم گیری ها مناسب تر است، البته در کشورهای در حال توسعه در مواردی اضطرارهایی پیش می آید که شاید تغییرموجه جلوه کند، ولی در مسایل اقتصادی، اصل بر ثبات در دوره های تصدی گری است.

مجمع عمومی این بانک و سپس رأی اعتماد نمایندگان مجلس، اظهار داشت: باید هدف از اتخاذ این تصمیم مورد توجه قرار گیرد. گویا استقلال بانک مرکزی بیشتر مورد توجه نمایندگان مجلس برای تصویب این مصوبه بوده است. وی افزود: استقلال بانک مرکزی زمانی محقق می شود که در نظام مالی کشور، یعنی بودجه ریزی و مخارج دولت، انضباط مالی حاکم باشد و به اندازه درآمد واقعی خرج شود.

این استاد دانشگاه تهران ضمن تأکید بر اینکه تا زمانی که انضباط مالی در مخارج کشور حاکم نباشد، مصوبات به هر شکلی، استقلال بانک مرکزی را تأمین نمی کنند، گفت: استقلال به معنای عدم مداخله در سیاست های پولی کشور است. به همین خاطر، زمانی که بی انضباطی مالی وجود دارد و یا خرج کشور بیش از دخل آن بوده و یا مداخله در اقتصاد بیش از حد باشد، استقلال بانک مرکزی با رأی نمایندگان مجلس بوجود نمی آید.

دکتر سبحانی سپس در مورد مزایای مصوبه مجلس مبنی بر ترکیب جدید مجمع عمومی بانک مرکزی و انتخاب رییس کل این بانک با رأی نمایندگان، تصریح کرد: تنها خاصیتی که این مصوبه دارد، بالا بردن اعتبار سیاسی - اقتصادی رییس کل بانک مرکزی است و البته احتمالاً امکان پرس و جوی مستقیم از وی توسط نمایندگان مجلس نیز بوجود می آید. این کارشناس اقتصادی ادامه داد: در قانون اساسی آرای مشابه مسکوت است که آیا کسی که انتخاب می شود، در قبال مجلس مسؤولیت دارد یا خیر؟

به اعتقاد وی، آنچه در مجلس به تصویب رسیده است، تنها اعتبار رییس کل بانک مرکزی را بالا می برد و هدف تصویب کنندگان آن مبنی بر استقلال سیاست های پولی از سیاست های مالی را محقق نخواهد کرد.

سبحانی در ادامه در مورد تأثیر استقلال سیاست های پولی در شورای پول و اعتبار، اظهار کرد: تا به حال، شورای پول و اعتبار به لحاظ قانون، شأن و جایگاه مهمی داشته، ولی ترکیب این شورا به گونه ای باید باشد که به توصیه ها، تجویزها و مصلحت اندیشی های موجود لزوماً مجبور نباشد توجه کند.

این استاد دانشگاه تهران اضافه کرد: باید توجه داشت که اعضای هر ترکیبی که هم اکنون در لایحه برنامه پنجم برای شورای پول و اعتبار در نظر گرفته شده است، از طرف شخصیت های حقوقی و یا حقیقی تعیین می شوند. وی افزود: شخصیت های حقوقی که بیشتر وزرا و یا وزیر اقتصاد هستند، از مجرای رییس جمهور و دولت تعیین می شوند. بنابراین، کسانی که برای وزارت انتخاب می شوند و یا نمایندگان دولت در شورای پول و اعتبار هستند، به گونه ای می توانند انتخاب شوند که اهداف دولت را عملیاتی کنند.

این نماینده ادوار پنجم، ششم و هفتم مجلس شورای اسلامی، با بیان اینکه مصوبه مجلس تغییری در وضعیت مذکور به وجود نمی آورد، گفت: نمایندگان مجلس به جای پرداختن به این گونه مسایل موجود، باید نظامی را اتخاذ کنند که خودشان به هنگام بررسی و تصویب بودجه و سایر مسایل